

DESPRE UBICUITATE ÎN SPAȚIUL POLITIC

Așa cum am mărturisit și cu alte ocazii sunt un cititor constant al omului de cultură de mare deschidere care este Andrei Pleșu. Într-un text al Domniei sale intitulat *"Trei sfaturi de la George P. Shultz"*, acesta fiind un fost ministru de Externe al președintelui american Ronald Reagan, menționa că un om cu mari responsabilități politice are datoria să-și gestioneze cu mare atenție agenda de lucru pentru a putea răspunde cât mai eficient obligațiilor pe care și le-a asumat în funcția exercitată în spațiul public. Referindu-se la acest sfat Andrei Pleșu spunea că el *"...ar prinde foarte bine politicienilor care suferă de viciul ubicuității"*. Nefiind familiarizat deplin cu termenul de "ubicuitate" am încercat să-i deslușesc toate semnificațiile și, în același timp, să văd în ce măsură el se regăsește în acțiunile specifice spațiului politic.

Conform DEX ubicuitatea este *"însușirea atribuită cuiva (de obicei divinității) de a fi prezent pretutindeni (sau în mai multe locuri) în același timp"* și are ca sinonim termenul omniprezență. Dicționarul Larousse definește ubicuitatea *"faptul de a fi prezent peste tot deodată sau în mai multe locuri în același timp"*. În textele religioase creștine ubicuitatea este un atribut specific Domnului. În domeniul juridic *"ubicuitatea este un criteriu de apreciere a locului săvârșirii infracțiunii"*. Dacă ne raportăm la domeniul tehnic se poate vorbi de ubicuitatea Internetului care este o aplicație tehnologică ce funcționează simultan pe toată suprafața Pământului.

În cele ce urmează voi încerca să evidențiez sintetic sensurile acestui concept pentru spațiul politic. Tema a fost în atenția a numeroși politologi și sociologi date fiind efectele practice ale ubicuității/omniprezenței oamenilor politici asupra relației acestora cu cetățenii. Ideile pe care le voi exprima în continuare au ca puncte de plecare studiile a doi autori; Christian Le Bart.[1] și Zoé Kergomardsi [2]. Atunci când se vorbește de ubicuitate se are în vedere implicit o prezență fizică dar în același timp se poate considera, în zilele noastre, și una de natură virtuală. Pentru o prezență fizică, respectiv apropiere, se folosește frecvent și termenul de proximitate. Evident termenul de proximitate poate fi extins el având mai multe sensuri: proximitate politică sau ideologică, proximitate socială, proximitate teritorială etc.

Conform celor exprimate în [1] în spațiile poliice guvernate de democrație există o relație complexă între cei aleși și cei care-i aleg care are la bază două logici contrare. O *"logică a proximității"* care presupune ca cei aleși să fie permanent în contact cu alegătorii și o *"logică a distanțării"* care presupune o poziționare a aleșilor care să le permită să-și exprime cu autoritate ideile ce materializează interesele generale, respectiv de grup, specifice. Aceste două logici sunt compatibile și au ca rezultat o funcționare cu un randament bun a sistemului democratic numai dacă există între ele un echilibru rațional. Așa cum plastic se exprimă autorul menționat *"Geometria politică nu este euclidiană: ea inventează înălțimea ca un ideal care ne permite să rămânem în contact cu cel mai mare număr, ea îmbină punerea în scenă a măreției aleșilor și practicarea proximității lor față de toată lumea."* [1].

Realizarea proximității, deci implicit a ubicuității, presupune ca cei aleși să fie în contact fizic permanent cu alegătorii în multiple forme: participări la evenimente sociale, culturale, sportive, adunări publice în diferite comunități respectiv în contact virtual prin participări la emisiuni de televiziune și mai nou prin prezențe active pe rețelele de socializare. Nivelul la care ei se manifestă în aceste forme ale proximității poate fi diferit: o simplă prezență fizică, intervenții verbale publice, dialoguri personale etc. Se poate constata ca exigențele de proximitate așteptate de cetățeni sunt din ce în ce mai mari. Folosirea din ce în ce mai mult a rețelilor de socializare face ca purtarea dialogurilor personalizate să fie mult ușurată.

Prezența unui politician la o manifestare poate fi interpretată în funcție de comportamentul avut ca un mesaj la nivele diferite: adeziune, implicare, aprobare. În funcție de nivelul de responsabilitate avut politicianii trebuie să aibă un comportament care să transmită mesaje fără ambiguitate și care să nu intre în contradicție cu rolul lor instituțional

În studiile existente se evidențiază că politicienii trebuie să fie atenți pentru a *”evita efectele perverse ale proximității excesive care ar echivala cu reducerea autorității) conducătorului (dizolvarea în cadrul grupului de care s-a apropiat)”* [1].. La acest pericol se referea Andrei Pleșu în articolul menționat mai sus când semnala existența unui *”viciu al ubicuității”*.

Un rol important în evaluarea păstrării unui echilibru adecvat al prezențelor publice a unui politician cu responsabilități semnificaive le revine consultanților profesioniști în comunicarea publică. [2] Ca în orice domeniu și în acest caz este perfect valabil principiul antic *”Est modus in rebus-Este o măsură în toate”* (Horațiu)

Prof.univ.dr. VASILE BOLOȘ

REFERINȚE

1.Christian Le Bart, *Métier politique et ubiquité : l’art d’être là.*

(<https://books.openedition.org/pur/9702>)

2. Zoé Kergomard, *Entre invisibilité et ubiquite ..*(<https://www.cairn.info/revue-les-enjeux-de-l-information-et-de-la-communication-2020-2-page-27.htm>)

(Articol publicat în ziarul”Cuvântul liber” Tg Mureș din 8 noiembrie 2023)